

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Οι πτυχές της πολιτικής απασχόλησης στη διεύρυνση»

(2002/C ==/=28)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την απόφαση που έλαβε το Προεδρείο της στις 12 Ιουνίου 2001 και σύμφωνα με το άρθρο 265, παρ. 5, να καταρτισθεί γνωμοδότηση για αυτό το θέμα και να ανατεθεί η προετοιμασία των σχετικών εργασιών στην επιτροπή 6 — Απασχόληση, Οικονομική Πολιτική, Ενιαία Αγορά, Βιομηχανία, ΜΜΕ·

έχοντας υπόψη τη μελέτη του Ιδρύματος Οικονομικών Ερευνών της Ρηνανίας-Βεστφαλίας σε συνεργασία με το Κέντρο Ερευνών ευρωπαϊκών πολιτικών του Πανεπιστημίου Strathclyde της Γλασκώβης για τις «Επιπτώσεις της διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Ένωσης», Έσσην, Γλασκώβη, Νοέμβριος 2000·

έχοντας υπόψη την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Η ελεύθερη διακίνηση των εργαζομένων στα πλαίσια της διεύρυνσης», 6 Μαρτίου 2001·

έχοντας υπόψη τη μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Γενική Διεύθυνση οικονομικών και χρηματοδοτικών υποθέσεων, «Ανακοινώσεις για τη διεύρυνση, αριθμός 4, Π/419/01-EN», Ιούνιος 2001·

έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα των συνόδων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στη Στοκχόλμη το Μάρτιο του 2001 και στο Γκέτεμποργκ τον Ιούνιο του 2001·

έχοντας υπόψη την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις επιπτώσεις της διεύρυνσης στις μεθοριακές περιφέρειες που συνορεύουν με τις υποψήφιες χώρες «Κοινοτική δράση για τις μεθοριακές περιφέρειες», 25 Ιουλίου 2001·

έχοντας υπόψη το ψήφισμα της ΕΠ σχετικά με το «Ευρωπαϊκό Σύμφωνο Απασχόλησης» CdR 156/1999 fin (1)·

έχοντας υπόψη το ψήφισμά της σχετικά με την «Εφαρμογή της ευρωπαϊκής στρατηγικής σχετικά με την απασχόληση» CdR 461/1999 fin (2)

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότησή της σχετικά με τις «Θεσμικές πτυχές της διεύρυνσης— η τοπική και περιφερειακή διοίκηση στην καρδιά της Ευρώπης» CdR 52/99 fin (3)·

έχοντας υπόψη το ψήφισμά της σχετικά με την «Διαδικασία διεύρυνσης της ΕΕ» CDR 424/99 fin (4)·

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότησή της με θέμα «Η διάρθρωση και οι σκοποί της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής στην πορεία προς τη διεύρυνση και την παγκοσμιοποίηση: έναρξη της συζήτησης» CdR 157/2000 fin (5)·

έχοντας υπόψη το σχέδιο γνωμοδότησης του εισηγητή κ. Volker Schimprff, (D, PPE, Μέλους του Κοινοβουλίου του κρατιδίου της Σαξονίας) (CdR 269/2001 rev.) που υιοθετήθηκε από την επιτροπή 6 στις 28 Σεπτεμβρίου 2001,

υιοθέτησε ομόφωνα κατά την 4η σύνοδο ολομέλειάς της που πραγματοποιήθηκε στις 14 και 15 Νοεμβρίου 2001 (συνεδρίαση της 14ης Νοεμβρίου) την ακόλουθη γνωμοδότηση:

Θέσεις της Επιτροπής των Περιφερειών

1. Εισαγωγή

Η ΕΤΠ θεωρεί ότι η διεύρυνση της ΕΕ θα δώσει στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης μιας αποφασιστικής σημασίας ευκαιρία ευρωπαϊκού προσανατολισμού στην αρχή του 21ου αιώνα διότι η για δεκαετίες διαίρεση της Ευρώπης με το σιδηρό παραπέτασμα τελικά θα ξεπεραστεί και η ενιαία Ευρώπη, ελεύθερη, ειρηνική και ευημερούσα, θα μπορέσει να γίνει πραγματικότητα.

Η ΕΤΠ υπογραμμίζει την απεριόριστη πολιτική πίστη της στην διεύρυνση και συστήνει να μην καθυστερήσει η δυναμική της διαδικασίας ένταξης.

2. Προοπτικές της οικονομίας και της απασχόλησης

2.1. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι η σχεδιαζόμενη διεύρυνση θα ωφελήσει όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Η ΕΤΠ εκφράζει την άποψη ότι με την μεγέθυνση της εσωτερικής αγοράς, η εφαρμογή της οικονομίας της αγοράς σε όλη την Ευρώπη και η δημιουργία ενός νέου, ευρύτερου ευρωπαϊκού καταμερισμού της εργασίας για τα παρόντα και τα μελλοντικά κράτη μέλη της ΕΕ, μπορεί να δημιουργήσουν μακροχρόνια ευημερία και σταθερότητα. Η ΕΤΠ θεωρεί ωστόσο ότι οι προκλήσεις που θέτει η διεύρυνση, τόσο για την Κοινότητα όσο και για τις υποψήφιες χώρες, υπερβαίνουν κατά πολύ εκείνες των προηγούμενων ενταξιακών κυμάτων.

(1) EE C 293 της 13.10.1999, σ. 70.

(2) EE C 226 της 8.8.2000, σ. 43.

(3) EE C 374 της 23.12.1999, σ. 15.

(4) EE C 57 της 29.2.2001, σ. 1.

(5) EE C 148 της 18.5.2001, σ. 25.

2.2. Η ΕΤΠ επισημαίνει ότι ενόψει της διεύρυνσης, τροποποιείται ο καταμερισμός της εργασίας. Αφενός, με τον τρόπο αυτό, η γνωστή ανάγκη των παρόντων κρατών μελών για ειδικευμένο εργατικό δυναμικό σε επαγγέλματα εξειδίκευσης και παροχής υπηρεσιών, μπορεί να καλυφθεί από εργαζόμενους από τις υποψήφιες χώρες. Αφετέρου, τα παρόντα κράτη μέλη με την επιχειρηματική τους εμπειρία και τα επιχειρηματικά κεφάλαια μπορούν να συμβάλλουν σημαντικά στο να υπερβληθούν, στα νέα κράτη μέλη, η υστέρηση της ανάπτυξης και τα διαρθρωτικά ελλείμματα καθώς και να εκσυγχρονισθεί η βιομηχανία, να δημιουργηθούν μικρομεσαίες επιχειρήσεις, να αναδιαρθρωθεί η γεωργία και να αναπτυχθεί ο τομέας της παροχής υπηρεσιών που υπό την κομμουνιστική εξουσία ήταν ασήμαντος. Η ΕΤΠ γνωρίζει ότι για να υπάρξει θετική εξέλιξη στην οικονομία και την απασχόληση στα νέα κράτη μέλη, οι επενδύσεις αυτές καθίστανται απαραίτητες και κυρίως πρέπει να προέλθουν από τα παρόντα κράτη μέλη. Ακόμη θεωρεί ότι η διεύρυνση θα έχει θετικές επιπτώσεις στον τομέα της έρευνας.

2.3. Συνεπώς, αναμένει να σημειωθεί στο σύνολο της ΕΕ μια αναπτυξιακή ώθηση. Η Επιτροπή υπολογίζει ότι κατά την πρώτη δεκαετία μετά την ένταξη, το ΑΕγχΠ των υποψηφίων χωρών — μετά την μεταρρύθμιση — θα αυξηθεί κατά 2 %. Έως το 2009, η Επιτροπή εκτιμά ότι οι οικονομικά ισχυρότερες υποψήφιες χώρες θα σημειώσουν ετήσια αύξηση κατά 3-4 % περίπου. Η Επιτροπή αναμένει ότι τα παρόντα κράτη μέλη θα παρουσιάσουν, μόνο χάρη της διεύρυνσης, ετήσια αύξηση του ΑΕγχΠ ύψους 0,7 %.

2.4. Η ΕΤΠ τονίζει ότι η διεύρυνση της ΕΕ θα βελτιώσει αποφασιστικά τις συνθήκες για την ανάπτυξη και την εμβάθυνση της οικονομικής συνεργασίας με τις ΧΚΑΕ. Όσον εντονότερες είναι οι διασυνοριακές οικονομικές σχέσεις, τόσο μεγαλύτερη θα είναι και η αύξηση της ευημερίας για όλες τις ενδιαφερόμενες χώρες και περιφέρειες. Η διαμόρφωση των νέων συνθηκών ανταγωνισμού επιτρέπει την αύξηση της ευημερίας στις υποψήφιες χώρες και στα παρόντα κράτη μέλη.

2.5. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι η γεωγραφική αναπροσαρμογή που προκύπτει από τη διεύρυνση της ΕΕ, θα μεταβάλλει και την ανταγωνιστική θέση των ευρωπαϊκών οικονομικών και αναπτυξιακών κέντρων. Τούτα θα μπορέσουν να εξαγάουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και οικονομικές ευκαιρίες όταν διαθέτουν ή αποκτήσουν τις κατάλληλες συγκοινωνιακές συνδέσεις προς τα οικονομικά κέντρα των υποψηφίων χωρών.

2.6. Η ΕΤΠ υπενθυμίζει ότι η γεωγραφική κατάσταση των συγκοινωνιών και της οικονομίας της Ευρώπης χαρακτηρίζεται, αφενός, από ένα οικονομικό κέντρο (το οποίο στη γεωγραφία αποκαλείται «γαλάζιο τόξο») και αφετέρου, από τις παράκτιες και μεθοριακές περιφέρειες. Θεωρεί ότι με την διεύρυνση θα διαμορφωθεί μια τρίτη ζώνη, η οποία θα καταλάβει τη θέση ανάμεσα στα οικονομικά κέντρα και τις νέες μεθοριακές ζώνες στα μελλοντικά ανατολικά σύνορα της ΕΕ ώστε να αποτελέσει ένα «νέο κέντρο».

2.7. Η αναπροσαρμογή των πανευρωπαϊκών συγκοινωνιακών οδών και η διαμόρφωση των μελλοντικών οικονομικών δομών στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, θα κατευθυνθούν από τις αγορές και τις αποφάσεις των επιχειρήσεων. Ωστόσο, προκειμένου να επιτευχθεί ισόρροπη ανάπτυξη, η ΕΤΠ συνιστά στις εθνικές κυβερνήσεις και στις τοπικές και περιφερειακές αρχές την έγκαιρη παρακολούθηση της διαδικασίας αυτής.

2.8. Η ΕΤΠ αναμένει ότι τόσο η σύνδεση των υφιστάμενων κέντρων με εκείνα των υποψηφίων χωρών όσο και η διαμόρφωση του «νέου κέντρου» θα προσδώσει σημαντική ώθηση στην απασχόληση και την ανάπτυξη της αυτοαπασχόλησης και των νέων επιχειρήσεων. Μακροπρόθεσμα, η ζήτηση εργατικού δυναμικού στο «νέο κέντρο» θα οδηγήσει σε μεταναστευτικό ρεύμα.

2.9. Λόγω των υφιστάμενων διαφορών στους μισθούς, το βιοτικό επίπεδο και τα κοινωνικά πρότυπα μεταξύ ΕΕ και υποψηφίων χωρών, η ΕΤΠ δεν αποκλείει το ενδεχόμενο διαρθρωτικών αναδιοργανωτικών κόστους, τα χαμηλά περιβαλλοντικά, κοινωνικά και τεχνικά πρότυπα, οι χαμηλές φορολογικές επιβαρύνσεις στις υποψήφιες χώρες αλλά και μια αναμενόμενη μείωση των ενισχύσεων.

2.10. Έτσι, αμέσως μετά την ένταξη θα ισχύσει η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, η οποία στις μεθοριακές περιοχές και σε τομείς όπως η βιοτεχνία, οι κατασκευές, οι εργασίες καθαρισμού, οι επισκευές ή άλλες «κινητές υπηρεσίες» θα οδηγήσει σε μετακύλιση του ανταγωνισμού. Λόγω των περιορισμένων ωρομισθίων, δεν αναμένονται ανταγωνιστικές αντισταθμίσεις στις τιμές των απλών υπηρεσιών. Ακόμη, μπορούν οι πάροχοι υπηρεσιών από τις υποψήφιες χώρες σαφώς υπολείπονται από τις περιφερειακές επιχειρήσεις στην ανάθεση συμβάσεων δημοσίων υπηρεσιών. Τούτο οδηγεί σε εξασθένιση των περιφερειακών αγορών, οι οποίες γενικά παρέχουν υπηρεσίες σε τοπικούς και περιφερειακούς οργανισμούς.

2.11. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι στη διευρυμένη ΕΕ, οι τέσσερις βασικές ελευθερίες της ενιαίας αγοράς πρέπει να ισχύουν χωρίς περιορισμούς. Μέχρι σήμερα, οι υποψήφιες χώρες έχουν τη δυνατότητα μέσω των συμφωνιών σύνδεσης να επεμβαίνουν στην άσκηση των βασικών ελευθεριών της κυκλοφορίας αγαθών και κεφαλαίων. Με την διεύρυνση, η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, η ελεύθερη εγκατάσταση και η ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών και κεφαλαίων, θα ισχύουν χωρίς κανένα περιορισμό. Οι επιπτώσεις στην απασχόληση, τόσο στο εσωτερικό της παρούσας ΕΕ όσο και στις υποψήφιες χώρες, θα είναι διαφορετικές, τόσο σε περιφερειακό όσο και σε τομεακό επίπεδο.

2.12. Η ΕΤΠ επισημαίνει ότι η αναμενόμενη οικονομική ανάκαμψη μετά τη διεύρυνση στις υποψήφιες χώρες, θα έχει ως αποτέλεσμα την απώλεια των θέσεων εργασίας κυρίως στους παραδοσιακούς τομείς της οικονομίας όπως η βαριά βιομηχανία και η γεωργία, χωρίς δίνεται η δυνατότητα άμεσης εξεύρεσης απασχόλησης σε νέους τομείς της οικονομίας. Η προσφορά τόσο σε έντονα ειδικευμένο εργατικό δυναμικό όσο και σε χαμηλόμισθο, θα οδηγήσει στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης και ελευθερωμένης πανευρωπαϊκής αγοράς εργασίας, σε μεταναστευτικά κύματα, των οποίων το μέγεθος εκτιμάται με διαφορετικούς τρόπους.

2.13. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι λόγω των συνεχών μεταβολών στους τόπους κατοικίας και εργασίας, τόσο η εισροή μεταναστών από τις υποψήφιες χώρες στα σημερινά κράτη μέλη της ΕΕ όσο και η μετακίνηση εργαζομένων από και προς τον τόπο εργασίας τους σε εβδομαδιαία και — ιδίως στις μεθωριακές περιοχές — ημερήσια βάση, θα επηρεάσουν σημαντικά σε περιφερειακό επίπεδο την κατάσταση της απασχόλησης στα παλαιά κράτη μέλη. Είναι σαφές ότι οι μεθωριακές περιφέρειες και κυρίως οι πόλεις θα υποστούν έντονο ανταγωνισμό όχι μόνο στα αγαθά με περιορισμένη αγορά αλλά κυρίως στην παροχή υπηρεσιών. Το μέγεθος των επιπτώσεων στην απασχόληση δεν είναι δυνατόν να περιγραφεί με ακρίβεια.

2.14. Όμως, εκτός από το ζήτημα των μεθωριακών περιφερειών, η ΕΤΠ θεωρεί ότι η ανταγωνιστική θέση των υποψηφίων χωρών θα είναι πολύ ισχυρή π.χ. στον τομέα των μεταφορών. Αρχικά, εκτιμάται μείωση αυτής της δυσαναλογίας, όταν αντισταθμισθούν οι μεγάλες διαφορές στους μισθούς, το επίπεδο κοινωνικής και εργασιακής προστασίας μεταξύ των παλαιών και των νέων κρατών μελών.

3. Η Ένωση και οι (μέχρι σήμερα) μεθωριακές περιφέρειες

3.1. Όσον αφορά την προετοιμασία της διεύρυνσης, η ΕΤΠ υπενθυμίζει την απόφαση των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων στη Νίκαια σχετικά με την κατάρτιση προγράμματος δράσης για την «παγίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας των μεθωριακών περιφερειών». Η ΕΤΠ επισημαίνει ότι η ενίσχυση αυτή δεν πρέπει να περιοριστεί στις υφιστάμενες δυνατότητες χρηματοδότησης σε διάφορους τομείς ή να διευρυνθεί μόνο για τις υφιστάμενες δράσεις. Αντίθετα, πρέπει να λάβει τη μορφή μιας άμεσης πρόσθετης βοήθειας για τους ενδιαφερόμενους στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, προκειμένου να ενισχυθεί η αποκεντρωμένη διασυνοριακή και διακρατική συνεργασία.

3.2. Η ΕΤΠ συμφωνεί με την πρόθεση της Επιτροπής να προβεί στην ουσιαστική ενίσχυση των μεθωριακών περιφερειών μέσω του προγράμματος δράσης που αποφασίστηκε τον Ιούλιο. Εξάλλου, η ΕΤΠ είναι πεπεισμένη ότι το πρόγραμμα που υιοθέτησε η Επιτροπή δεν επαρκεί ακόμη για να καλύψει τις προαναφερθείσες απαιτήσεις και προθέσεις του Συμβουλίου. Στο πλαίσιο αυτό, υπενθυμίζει ότι οι προτάσεις της Επιτροπής πρέπει να προσανατολίζονται στις πολιτικές προθέσεις του Συμβουλίου.

3.3. Η ΕΤΠ ζητεί να χορηγηθεί πρόσθετη στήριξη στις ΜΜΕ των ενδιαφερόμενων τομέων, προκειμένου να προετοιμαστούν ενεργά για την διεύρυνση. Θεωρεί απαραίτητο να στηριχθούν ιδιαίτερα οι ΜΜΕ προκειμένου να λάβουν διασυνοριακό προσανατολισμό ήδη πριν από το άνοιγμα των συνόρων. Οι ΜΜΕ, οι οποίες ως γνωστόν αποτελούν ένα τμήμα της οικονομίας ιδιαίτερα πλούσιο σε θέσεις εργασίας και κατάρτισης, πρέπει να λάβουν ενημέρωση, υποδείξεις και στήριξη όσον αφορά τον διασυνοριακό προσανατολισμό. Για παράδειγμα, χρήσιμα θα είναι τα μαθήματα ξένων γλωσσών ή εισαγωγής στα νομικά και οικονομικά συστήματα για μια μελλοντική επιχειρηματική δραστηριότητα στις υποψήφιες χώρες. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι μια συνολική στρατηγική πρέπει να περιλαμβάνει και την συστηματική εξειδίκευση των απασχολούμενων και της διοίκησης των ΜΜΕ. Τούτοι μπορούν να συμβάλλουν στην χρήση των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών για την διασυνοριακή συνεργασία ή για την απόκτηση εμπειριών με συγκεκριμένες συνεργασίες και δημιουργία δικτύων.

3.4. Η ΕΤΠ επαναλαμβάνει την υποστήριξή της στη βελτίωση του συντονισμού του Interreg III A και Phare/CBC. Προτείνει το διπλασιασμό των μέσων για το Interreg-III-A κατά τη τρέχουσα περίοδο στήριξης. Για το λόγο αυτό, χρειάζεται να δημιουργηθούν χωρίς καθυστέρηση οι διασυνοριακές υποδομές (γέφυρες, οδοί), οι οποίες κατά την κομμουνιστική περίοδο είχαν εγκαταλειφθεί. Μόνο έτσι μπορούν τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ να χρησιμεύσουν ως ορμητήριο της οικονομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας στις υποψήφιες χώρες.

3.5. Η ΕΤΠ καλεί τις τοπικές και περιφερειακές αρχές που βρίσκονται στη μεθωριακή της ΕΕ να αναλάβουν ενεργό ρόλο στη διάσταση της διεύρυνσης που αφορά την απασχόληση. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στον τομέα της εκπαίδευσης. Ως παραδείγματα μπορούν να αναφερθούν σχέδια όπως διασυνοριακές δράσεις κατάρτισης και επιμόρφωσης, δίγλωσσα σχολεία και διασυνοριακά πανεπιστήμια. Ακόμη, το μέσο των τοπικών και περιφερειακών συμφωνιών απασχόλησης μπορεί ήδη να εφαρμοσθεί διασυνοριακά και σ'αυτό σημαντικό ρόλο μπορούν να διαδραματίσουν οι ευρωπεριφέρειες. Ακόμη, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές που βρίσκονται στη μεθωριακή της ΕΕ οφείλουν να σχεδιάσουν και να εγκρίνουν τομείς διασυνοριακών δραστηριοτήτων για τους οποίους οι εθνικές κυβερνήσεις θα μπορούσαν να προβούν σε ελευθέρωση των φορολογικών και δασμολογικών διατάξεων.

3.6. Η ΕΤΠ θεωρεί απαραίτητη την εξάλειψη των επιπτώσεων που θα έχει μετά την διεύρυνση η διαφορά του επιπέδου των ενισχύσεων μεταξύ των νέων κρατών μελών και των μεθωριακών περιφερειών της σημερινής ΕΕ. Λόγω του ανοίγματος των αγορών προς τις υποψήφιες χώρες, δημιουργούνται στα σημερινά κράτη μέλη διαρθρωτικά προβλήματα: για το λόγο αυτό, πρέπει να συνεχίσουν να υφίστανται οι δυνατότητες προσαρμογής στις μεταβολές των ιδίων οικονομικών δομών και κατάλληλης αντιμετώπισης των διαρθρωτικών αναγκών που δημιουργούνται από την ένταξη. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΤΠ υπογραμμίζει ότι, λόγω των συγκεκριμένων εξελίξεων που θα εκδηλωθούν μετά τη διεύρυνση και με την τήρηση της αρχής της επικουρικότητας, οι περιφέρειες πρέπει να αναλάβουν την εφαρμογή των ευρωπαϊκών μέσων του τομέα τους, όπως ισχύει ήδη σήμερα.

3.7. Η ΕΤΠ είναι πεπεισμένη ότι μακροπρόθεσμα οι ως σήμερα μεθωριακές περιφέρειες θα βρεθούν λόγω της διεύρυνσης στο κέντρο της Ευρώπης και θα ωφεληθούν από αυτήν. Όμως επισημαίνει ότι βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα, τα μειονεκτήματα των μεθωριακών περιφερειών θα οξυνθούν ως ένα βαθμό και ότι τούτα αποτελούν τον κυριότερο κίνδυνο για τον κοινοτικό στόχο όσον αφορά την απασχόληση. Διαπιστώνει ότι οι μεθωριακές περιφέρειες λόγω της γειτνίασής τους με το σιδηρό παραπέτασμα και στην περίπτωση των νέων γερμανικών κρατιδίων, λόγω της διαιρέσης της Γερμανίας, παρουσιάζουν διαρθρωτικά μειονεκτήματα.

3.8. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι η Ένωση οφείλει να αποφυγεί ώστε κατά την διεύρυνση, οι περιφέρειες αυτές να αντιμετωπίσουν μόνες τους το βάρος όλων των άλλων. Δεδομένου ότι τούτο αντικρούει τις αρχές και την αποστολή της ΕΕ, εάν λόγω της διεύρυνσης αυξηθεί έντονα η ανεργία στις περιφέρειες αυτές, απαιτείται η λήψη αντιμετρώων για την τήρηση του στόχου της πολιτικής απασχόλησης.

3.9. Η ΕΤΠ υπογραμμίζει ότι οι απασχολούμενοι και οι επιχειρήσεις των μεθοριακών περιφερειών πρέπει να αντιμετωπίσουν το νέο ανταγωνισμό μετά το άνοιγμα των συνόρων. Η ΕΤΠ πιστεύει ακράδαντα ότι η αναμενόμενη εντατικοποίηση του ανταγωνισμού δεν αποτελεί επαρκές επιχείρημα για σχηματικούς και μακροπρόθεσμους φραγμούς προκειμένου να περιορισθούν η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων ή η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών. Η ΕΤΠ θεωρεί ότι παρότι είναι αποδεκτό να εξετάζονται ζητήματα προθεσμιών ενόψει της αναμενόμενης μετανάστευσης εργατικού δυναμικού, δεν αναμένονται μετά τη διεύρυνση ανυπόβλητες διαρθρωτικές ρήξεις. Λόγω των μεταβατικών προθεσμιών που θα συμφωνηθούν με τις υποψήφιες χώρες, δεν πρέπει να επιδιωχθεί στα παρόντα κράτη μέλη η προσωρινή παράταση της σημερινής κατάστασης με μείωση της ευελιξίας και απουσίας μεταρρυθμιστικής βούλησης ή η εφαρμογή προστατευτικών μέτρων στο εσωτερικό της ΕΕ.

3.10. Η ΕΤΠ τονίζει ότι τέτοιοι μεταβατικοί κανόνες πρέπει να ισχύουν μόνο με ισχυρούς περιορισμούς, τόσο ως προς το περιεχόμενο όσο και τη διάρκεια τους. Όταν συμφωνηθούν μεταβατικοί κανόνες, θα πρέπει να είναι αρκετά ευέλικτοι ώστε να καλύπτουν τις συγκεκριμένες ανάγκες στους τομείς της οικονομίας, της αγοράς εργασίας ή των συστημάτων κοινωνικής προστασίας. Για το λόγο αυτό, πρέπει να υπάρχει περιθώριο ελιγμών για κάθε κράτος προκειμένου να θεσπίζει την τακτική εποπτεία των μεταβατικών περιόδων και να επιτρέπει την μείωση της διάρκειάς τους.

3.11. Τέλος, οι μεταβατικοί κανόνες δεν θα πρέπει να στοχεύουν κατ'αρχήν τους εργαζόμενους, των οποίων τα μεταναστευτικά ρεύματα δημιουργούνται από τα δεδομένα της αγοράς. Η ΕΤΠ αποκλείει ότι οι μεταβατικοί κανόνες προσανατολίζονται κυρίως κατά των εργαζομένων και τονίζει τις θετικές επιπτώσεις όσον αφορά την απασχόληση, της μετανάστευσης των εργαζομένων, η οποία δημιουργείται από τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας. Προτείνει λοιπόν, κατά τη διαμόρφωση των μεταβατικών κανόνων να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στον περιορισμό εκείνων των μεταναστεύσεων, οι οποίες πραγματοποιούνται μόνον λόγω θεσμικών δεδομένων όπως διαφορές στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης.

3.12. Η ΕΤΠ προτείνει να καταστούν οι πόλεις, η κινητήριος δύναμη της διασυνοριακής συνεργασίας. Έτσι, στο πλαίσιο των τοπικών συμφώνων για την απασχόληση, μπορεί να δοθεί από τις πόλεις σημαντική ώθηση στην πολιτική απασχόλησης. Στην προσπάθεια αυτή, θα περιέλθουν σε ιδιαίτερη θέση οι διακεντρικές πόλεις που μέχρι σήμερα διχοτομούνται από τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ.

3.13. Μια παρόμοια θέση αποφασιστικής σημασίας κατέχουν οι ευρωπεριφέρειες, όπου λαμβάνει χώρα η διασυνοριακή συνεργασία, τόσο κατά την κοινή αντιμετώπιση των υποχρεώσεων που θα προκύψουν από τη διεύρυνση όσο και κατά την αξιοποίηση των ευκαιριών που τους παρέχονται. Οι ευρωπεριφέρειες που βρίσκονται στα σημερινά εξωτερικά σύνορα της ΕΕ θα βρεθούν στη θέση των παλαιών ευρωπεριφερειών και μπορούν να μάθουν από τις εμπειρίες τους.

4. Οι απαιτήσεις από τις υποψήφιες χώρες

4.1. Η ΕΤΠ υπογραμμίζει ότι το κοινοτικό δίκαιο πρέπει να μεταφερθεί πλήρως και οι κοινοτικές πολιτικές να εφαρμοσθούν στις υποψήφιες χώρες, προκειμένου η διεύρυνση να έχει τις προβλεπόμενες επιπτώσεις στην απασχόληση. Για το λόγο αυτό προειδοποιεί ότι θα είναι λάθος να επιτραπεί η επιλεκτική ή καθυστερημένη εφαρμογή των κοινοτικών αρχών και νομικών διατάξεων. Ειδικότερα, οι υποψήφιες χώρες πρέπει να δημιουργήσουν νομική ασφάλεια και να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα κατά των διακρίσεων και της διαφθοράς.

4.2. Η ΕΤΠ είναι πεπεισμένη ότι για τη διεύρυνση είναι απαραίτητο να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο οι τοπικές και περιφερειακές αρχές των υποψηφίων χωρών. Λόγω του συγκεντρωτισμού των πρώην δικτατορικών καθεστώτων, στις υπό μετατροπή χώρες μπορούν να συσταθούν σύγχρονες δημοκρατικές κοινότητες μόνον όταν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές αποκτήσουν σημαντικότερο ρόλο. Η θέση σε εφαρμογή των εθνικών νομοθεσιών που προέρχονται από τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο του κοινοτικού δικαίου, είναι η αποστολή των αρχών αυτών.

4.3. Η ΕΤΠ επισημαίνει την ανάγκη να υπάρχουν στις υποψήφιες χώρες, ήδη από τη στιγμή της διεύρυνσης λειτουργικές δομές και ικανότητες για την απορρόφηση των διαρθρωτικών πόρων. Προκειμένου να εφαρμοσθεί η διαρθρωτική πολιτική, πρέπει να χορηγηθεί στις περιφερειακές αρχές το ανάλογο δικαίωμα συναπόφασης.

4.4. Η ΕΤΠ καλεί όλες τις τοπικές και περιφερειακές αρχές να ενισχύσουν τη συνεργασία τους με τις περιφέρειες και τους δήμους των υποψηφίων χωρών. Επισημαίνει ακόμη τη μεγάλη σημασία της συνεργασίας των επιπέδων αυτών διότι είναι τα εγγύτερα στα προβλήματα και στους πολίτες. Οι ενισχύσεις που χρειάζονται στις περιφέρειες και τους δήμους των μελλοντικών κρατών μελών για την δημιουργία ουσιαστικών αποκεντρωμένων δομών, αποτελούν μια καλή επένδυση τόσο για την επίτευξη υψηλού επιπέδου απασχόλησης σε όλη τη διευρυμένη Ένωση όσο και για την εξάλειψη των διαρθρωτικών ανισορροπιών. Δεδομένου ότι η διεύρυνση περιλαμβάνει και πτυχή για την απασχόληση, όλες οι τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν ιδιαίτερο συμφέρον να μην προβούν σε σφάλματα που μπορούν να αποφευχθούν.

4.5. Η ΕΤΠ υπενθυμίζει ότι η διεύρυνση πρέπει να εκληφθεί ως πρόκληση. Εναπόκειται ακόμη στις περιφέρειες και τους δήμους να γνωρίζουν τις δυνατότητές τους καθώς και να χρησιμοποιηθεί ενεργητικά ο ανταγωνισμός ως αναπόσπαστο τμήμα της οικονομίας της αγοράς. Αντίθετα, ο κρατικός συγκεντρωτισμός και προστατευτισμός αποτελούν ήττα ενώπιον των προκλήσεων της διεύρυνσης της ΕΕ προς Ανατολάς. Η ΕΤΠ τονίζει ότι οι επιδιωκόμενες επιπτώσεις στην απασχόληση θα επιτευχθούν μόνον όταν οι τέσσερις βασικές ελευθερίες της ενιαίας αγοράς εφαρμοστούν από όλες τις πλευρές και δεν αλλοιωθεί η ουσία τους.

Βρυξέλλες, 14 Νοεμβρίου 2001.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Jos CHABERT